

Na Odjelu za rad s djecom i mladima Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek protekla 2024. godina bila je u znaku pripovijedanja. U Dječjem kazalištu Branka Mihaljevića u Osijeku tijekom veljače i ožujka održana je radionica kamišibaja, koju su u četiri susreta vodili Jelena Sitar Cvetko i Igor Cvetko, vrhunski poznavatelji tē tehnike. Radionica koju sam pohodila uključivala je teorijski i praktični, prilikom čega se moglo saznati sve o povijesnom razvoju kamišibaja, o tome kako se odabire priča, skicira, ilustrira i izvodi, a polaznici su svoj rad predstavili pred publikom koju su činili voditelji radionice, dvadesetak odgojitelja i nekoliko glumaca osječčkog Dječjeg kazališta.

U prijevodu *Kamishibai* znači papirnato kazalište, a taj se oblik pripovijedanja pojavio u Japanu početkom prošlog stoljeća, kada su pripovjedači na biciklu vozili *butaj* – malu drvenu kutiju s vratašcima, u koju su umetali ilustracije s pomoću kojih su pripovijedali priču. Na radionici kamišibaja polaznici su dobili upute za izradu ilustracije¹ koju je bilo moguće izraditi likovnim tehnikama: kolažem, crtanjem tušem i drvenim bojicama te slikanjem akvarelom.

Slika 1. Mala drvena kutija – butaj, izrađena za A3 format papira

¹ Vidi *Sliku 4.* na kraju teksta.

U praktičnom je dijelu radionice u prostoru baletne dvorane predstavljena izvedba pjesme "Balada iz predgrađa" autora Dobriše Cesarića, s pjesničkim slikama prikazanim u dvadeset scena koje su ilustrirane na papiru A3 formata². Prije samog ilustriranja bilo je potrebno izraditi skicu³ na kojoj se vodilo računa o kadriranju.⁴ Na poledini ilustracija ispisan je tekst, koji pripovjedaču može poslužiti kao podsjetnik, a pripovijedanje se uvijekbalo prije samog predstavljanja pred publikom.⁵ Kod odabira priče trebalo je voditi računa da se pripovjedač može s njom povezati, podijeliti osobno iskustvo te ostvariti emocionalnu vezu s publikom. Odabrana je "Balada" jer je jedna od dražih pjesama iz djetinjstva, a slušateljima su iznijete emocije boli i tuge te ih se nastojalo senzibilizirati za socijalnu tematiku koja je i dandanas sveprisutna. Izvedba se pokazala vrlo uspješnom, a radionica kamišibaja i pozitivni komentari žirija i publike bili su poticaj za izradu male plave drvene pozornice i 23 ilustracije na A3 formatu papira za bajku *Snježna kraljica* autora *Hansa Christiana Andersena*, koja se izvodila u *Noći knjige* na pričaonici "Vrijeme za priču uz Kamišibaj". Ta se izvedba podjednako svidjela djeci i roditeljima te je ponovljena ispred 120 posjetitelja na 2. *Panonskom festivalu knjige*.

Slika 2. Jelena Jurić Palčok izvodi Kamišibaj pripovijedanje – H. C. Andersen – Snježna kraljica u Noći knjige i na 2. Panonskom festivalu knjige

Pod sloganom *Pričaj mi... Mjesec hrvatske knjige* stavio je naglasak na izgovorenu riječ i poticanje pripovijedanja pa je tako u sklopu *"Čitateljskog maratona – minuta za*

² U kamišibaju ilustracija je jasna i bez previše detalja.

³ Skica može pomoći pripovjedaču da što lakše zapamti priču.

⁴ Kadriranje u kamišibaju prati filmsku logiku – planove snimanja: srednji plan, krupni plan, total i detalj.

⁵ Bitan element izvedbe čine brzina kojom se izvlači papir i kontrola smjera pokreta – prelazak iz jednog dijela priče u drugi.

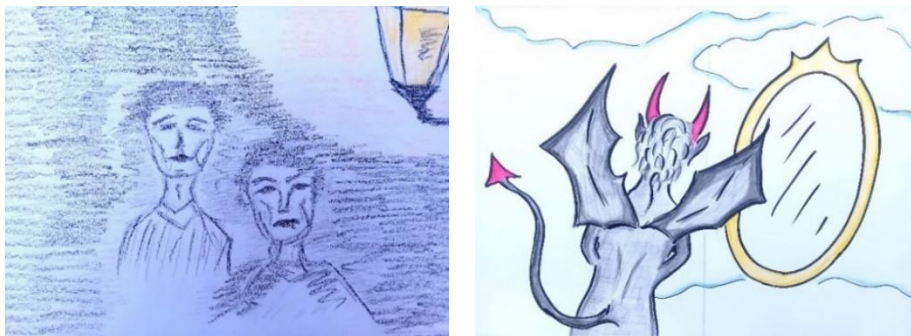
čitanje", snimljena izvedba Snježne kraljice koja je pripovijedana uz pomoć rekvizita, a u Čitateljski se maraton uključila i Dubravka Pađen Farkaš s češkom bajkom "O milijunašu koji je imao sve".⁶ Na Odjelu su se provodile pričaonice na kojima se pripovijedala hrvatska narodna bajka "Mala vila", a ususret 1. Festivalu pripovijedanja Zaiskri pričom, naš su Odjel posjetile majstorice pripovjedačice Ivana Antolović i Dubravka Payerl, koje su radionice pripovijedanja održale i uoči Mjeseca hrvatske knjige, Na radionicama su pripovijedale hrvatske narodne bajke "Kraljeva kći" i "Nebeski kokotičak". Srebrenka Peregrin, pripovjedačica, prevoditeljica, spisateljica i ambasadorica Mjeseca hrvatske knjige 2024., u GISKO-u je predstavila svoju knjigu "Umijeće pripovijedanja" – vodič za pričanje priča, koji je produbio teorijska znanja i praktičnim savjetima poslužio u radu našega Odjela.

Slika 3. Pripovijedanje hrvatske narodne bajke "Mala vila"

Radionica kamišibaja pokazala se vrlo korisnom i bila je poticaj za izradu male drvene pozornice koja se koristila za pripovijedanje na Odjelu i izvan njega. Kamišibaj se pokazao kao sredstvo koje kod djece može pridonijeti u razvoju mašte, pozornosti i vještine slušanja, a nakon kamišibaj izvedbe stariji slušatelji i djeca imali su potrebu podijeliti emocije koje je izvedba priče na njih ostavila. Radionice pripovijedanja u sklopu popodnevnih pričaonica i edukativnih posjeta škola pokazale su da su nam priče svima potrebne jer kroz njih možemo dijeliti životna iskustva i izgrađivati emocionalnu povezanost. Priče pomažu djeci i roditeljima da se nakon napornog dana ispune energijom, one imaju ozdravljajući učinak i prenose pozitivne vrijednosti poput empatije, poštenja i pravednosti, čineći nas sve boljim ljudima.

⁶ Više na: https://www.youtube.com/results?search_query=gisko

Slika 4. Izrađene ilustracije na formatu A3 papira za izvedbu Balade iz predgrađa D. Cesarića i Snježne kraljice H. C. Andersena